

# **Ekspresowe zmiany w systemie informacji o uczniach**

16 sierpnia 2012

W cieniu zmagania o kształt Prawa o zgromadzeniach, uchwalono nowelizację ustawy o systemie informacji oświatowej[1]. Zmiany mają służyć zwiększeniu ochrony danych wrażliwych przechowywanych w systemie. Jednak zasadnicze zastrzeżenia formułowane pod adresem ustawy pozostały aktualne. Już za kilka miesięcy szereg bardzo szczegółowych informacji o uczniach zacznie wpływać do centralnego systemu.

## **WIĘCEJ NIE ZNACZY LEPIEJ**

Przypomnijmy: >nowa ustawa o systemie o systemie informacji oświatowej[2] została uchwalona w zeszłym roku. Zakłada ona, że dane o poszczególnych uczniach nie będą już gromadzone tylko na poziomie szkoły czy innej placówki oświatowej, ale trafią do centralnej bazy prowadzonej przez Ministerstwo Edukacji Narodowej. Bardzo szczegółowe informacje będą zbierane przez całą ścieżkę edukacyjną (od przedszkola do przyjęcia na studia), co oznacza, że w systemie zostaną zgromadzone dane pozwalające stworzyć bardzo precyzyjny profil każdej osoby.

Przyjęcie takich rozwiązań wywołało kontrowersje w wielu środowiskach. Również Fundacja Panoptikon podkreślała, że integracja tak szerokiego zakresu informacji o poszczególnych uczniach nie jest niezbędna do skutecznego zarządzania oświatą. Dlatego zaapelowaliśmy o nieprzyjęcie ustawy[3] w zaproponowanym kształcie. Ustawa została jednak uchwalona i podpisana przez prezydenta – w odpowiedzi grupa posłów złożyła do Trybunału Konstytucyjnego wniosek o stwierdzenie niezgodności z Konstytucją części uchwalonych przepisów.

MEN nie pozostał głuchy na głosy krytyki i zaproponował wprowadzenie mechanizmów zwiększających poziom anonimowości

najbardziej wrażliwych danych gromadzonych w systemie, dotyczących przede wszystkim korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej.[4] Niestety taka propozycja może zaleczyć jedynie jeden objaw choroby systemu. Ale przede wszystkim obnaża wątki podstawy, na których ten system bazuje.

## **DOBRE ZMIANY, ALE NIE DO KOŃCA**

W trakcie prac nad ustawą o SIO zarzuty krytyków podnoszących, że nie ma potrzeby gromadzenia w centralnym systemie tylu danych, były zbywane twierdzeniem, że wszystkie informacje gromadzone na poziomie centralnym są niezbędne, a ich ograniczenie uderzy w funkcjonalność całego systemu. Tymczasem teraz okazuje się, że samo ministerstwo rezygnuje z gromadzenia części danych na poziomie centralnym i przekonuje, że mimo tych zmian system może działać sprawnie. Cała argumentacja zatem mocno trzeszczy. Zwróciliśmy na to uwagę w trakcie konsultacji społecznych projektu nowelizacji ustawy i zaapelowaliśmy o wstrzymanie prac nad wdrażaniem systemu i przemyśleniem jego koncepcji.[5] Niestety bezskutecznie ([patrz odpowiedź MEN](#)).

Ciekawe światło na całą sprawę rzucają >słowa Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych[6]: „Historia projektu ustawy o SIO jest bardzo poważną nauką dla GIODO – podkreślił Wojciech Wiewiórowski w trakcie swojej wypowiedzi w Sejmie – zostaliśmy przekonani przez wnioskodawców tego projektu, że wprowadzenie rozwiązań takich, jak zostały zaproponowane, jest niezbędne w demokratycznym państwie prawnym. [...] W tej chwili spotykamy się po roku i dostajemy ustawę, która jest generalnie dobra, idzie w dobrą stronę, ale pokazuje jedną rzecz. Że rok temu nie było jednak konieczności. To znaczy, że może SIO oraz poprawnie funkcjonujące państwo działać bez tej ingerencji. Przyznaję, że jest to dla mnie bardzo poważna nauka i sam biję się w piersi, że dałem się przekonać, że pewne rozwiązanie, które niewątpliwie ingeruje w dane osobowe i ingeruje w prywatność, jest niezbędne”.

To bardzo otwarte i odważne postawienie sprawy. Szkoda tylko, że pewnie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na dalszy los kontrowersyjnego systemu. Wygląda jednak na to, że zaproponowana przez MEN nowelizacja nie zamknęła ust krytykom – a wręcz przeciwnie – dała im do ręki kolejny argument obnażający słabość przevorsowanej w zeszłym roku koncepcji. W tym duchu wypowiadała się większość posłów i posłanek opozycji w trakcie dyskusji sejmowej. Podkreślano, że chociaż projekt zmierza w dobrym kierunku, sam system jest na tyle niebezpieczny, że wymaga dalej idących zmian. Zgłoszono nawet odpowiednie poprawki, jednak przepały one zarówno w komisji sejmowej, jak i w głosowaniu plenarnym.

### **SZYBKÓ, BYLE DO PRZODU**

Szczególnie niepokoi tryb prac nad nowelizacją. Projekt wpłynął do Sejmu 6 lipca i w ciągu niespełna miesiąca przeszedł całą ścieżkę parlamentarną – Senat przyjął ustawę już 3 sierpnia. W tym czasie nie było szans na wyjaśnienie wątpliwości, w tym zastrzeżeń zgłoszonych przez część środowiska rodziców dzieci niepełnosprawnych. Zmiany nie są fundamentalne, ale zakładają wprowadzenie nowych, skomplikowanych rozwiązań, które mogą mieć wpływ na działanie systemu. Biuro Analiz Sejmowych uznało, że w tak krótkim czasie nie może dokładnie przeanalizować projektu nowelizacji.

Skąd ten pośpiech? Otóż nowy system rusza już od września, a dane uczniów mają być w nim gromadzone od początku przyszłego roku. Zmiany ustawy muszą być przyjęte szybko, by informacje o uczniach przetwarzane od początku według nowych zasad.

Ostatecznie zarówno Sejm, jak i Senat przyjęły ustawę zdecydowaną większością głosów. Parlamentarzyści zgodzili się, że warto choć trochę poprawić ułomny system. Ale zasadniczy problem pozostał nierozwiązany.

Autor: Małgorzata Szumańska

Źródło: [Fundacja Panoptrykon](#)

## PRZYPISY

[ 1 ]

[http://www.panoptykon.org/sites/panoptykon.org/files/nowelizacja-ustawy-o-sio\\_27-07-2012.pdf](http://www.panoptykon.org/sites/panoptykon.org/files/nowelizacja-ustawy-o-sio_27-07-2012.pdf)

[2] <http://isap.sejm.gov.pl/Download?id=WDU20111390814&type=3>

[ 3 ]

<http://www.panoptykon.org/category/tagi-dzialan/SYSTEM%20INFORMACJI%20OSWIATOWEJ>

[ 4 ]

[http://panoptykon.org/sites/panoptykon.org/files/projekt-sio\\_konsultacje-spoleczne.pdf](http://panoptykon.org/sites/panoptykon.org/files/projekt-sio_konsultacje-spoleczne.pdf)

[ 5 ]

<http://www.panoptykon.org/wiadomosc/system-informacji-oswiatowej-beda-pozytywne-zmiany-ale-niewystarczajace>

[ 6 ]

<http://www.sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/biuletyn.xsp?documentId=E0CC10E09243B092C1257A41003C0F1A>